

● SAHİBİ :

TÜRKİYE İSLAM  
ENSTİTÜLERİ TALEBE  
FEDERASYONU ADINA  
GENEL BAŞKAN

Cahid BALTACI

● YAZI İŞLERİ  
MÜDÜRÜ

İsmail L. ÇAKAN

## BU SAYIDA

19 KASIM .....	İslâm MEDENİYETİ
HÜKÜMET PROGRAMLARI VE DİN EĞİTİMİ .....	İsmail LÜTFİ
MÜSLÜMAN TÜRK AYDİ- NINA (Şiir) .....	Ali Ulvi KURUCU
RAMAZAN ORUCU .....	Ali ÖZEK
ARA YERDE (Şiir) .....	İsmail BAYRAM
İSLÂM'DA ZEKÂTIN ÖNEMİ	Yusuf KARADAVİ
GERÇEK MÂNASIYLA ORUÇ	Terc. Mehmed ERKAL
ÜNLÜ CELVETİ ŞEYHLERİ	Tayyar ALTIKULAÇ
İSLÂMİ TÜRK EDEBİYA- TINDA RAMAZAN İÇİN	H. Şinasi ÇORUH
SÖYLENMİŞ MISRALAR ...	Dr. Neclâ PEKOLCAY
BEKRİ MUSTAFA'nın İMAM- LIĞI (Şiir) .....	Dr. Cahid ÖNEY
RAMAZÂNİYE .....	Halil CAN
GUFRA N DEDE .....	İ. Ali TAYYAR
HASBİHAL .....	Doç. Dr. B. S. KÜTÜKOĞLU
AÇIŞ DERSİ .....	Mahir İZ
DERS VE İRŞAD .....	Y. Müh. Ömer KIRAZOĞLU
el-BEZDEVİ EBUL - YÜSR MUHAMMED .....	Dr. Y. Ziya KAVAKÇI
ÖZLENEN NAĞME (Şiir) ...	Mustafa MİYASOĞLU
MÜBÂREK RAMAZAN ÜZE- RİNE DÜŞÜNCELER .....	Sabri AKDENİZ
RAMAZAN (Şiir) .....	K. Edip KÜRKCÜOĞLU
İSLÂM TIBBINA TOPLU BAKIŞ .....	Hasan ÖZÖNDER
SUALLERE CEVAPLAR .....	Gazi MERT
VUSLATA VEDA (Şiir) .....	Murad ARSLAN
MUSAHİPZADE CELÂL VE AYNOROZ KADISI .....	Hilmi KURTULUŞ
YA MUHAMMED (Şiir) .....	Abdülkadir GÜLER
SİNEMA VE CEMİYET .....	Prof. İhsan KOLOĞLU
FİLM HİKÂYESİ YARIŞ- MASI .....	İslâm MEDENİYETİ
HABERLER .....	İslâm MEDENİYETİ

# İDAREHANE

Türkiye İslâm Enstitüleri Talebe Federasyonu Genel Merkezi  
Nuruosmaniye Caddesi No: 82/2  
Tel. : 22 46 02

CAĞALOĞLU — İSTANBUL

Haberleşme ve Havale Adresi :  
İSLÂM MEDENİYETİ, P.K. : 1315

SİRKECİ

## TEMSİLCİLERİMİZ

Ankara: T.İ.H.O.M.C.F. Genel Başkanı: Mehmet KARAMAN  
Kayseri: T.İ.E.T.F. İkinci Başkanı : İmdat N. NURSAÇAN  
İzmir : T.İ.E.T.F. Mah. İcr. Kom. Başk. : Orhan ÇETİN

## TEKNİK KADRO

Sekreter : Erdoğan ATAK  
Ressam : Gürbüz AZAK  
Dizgi ve Baskı : F A T İ H M A T B A A S I — İSTANBUL  
Yıl : 2 — Sayı : 16  
Basıldığı tarih : 4/12/1968

## ABONE

Yıllık : 12 sayı, 25 TL.  
Altı Aylık : 6 sayı, 12,5 TL.  
Öğrencilere: Yıllık 20 TL.  
» 6 aylık 10 TL.  
Yabancı memleketlere posta  
ücreti ilâve edilir.

Bir sayısı: 250 Kuruş.

## İLAN TARİFESİ

Dış Kap.: 2 renk 2.500 TL.

Tek renk: 2.000 TL.

İç Kapak: 2 renk 1.500 TL.

Tek renk: 1.000 TL.

Renkli ilân sahifesi :

Tamamı : 1.200 TL.

1/2 : 750 TL.

1/4 : 400 TL.

1/8 : 250 TL.

Mecmuamızdaki yazılar me'haz gösterilmeden alınmaz.  
Gönderilen yazılar basılsın basılmasın iade edilmez.

O dahi âlemi tenkid etmiş,  
Sızmadan kaldığı demler bidar!

Böyle bir hâle gelen İslâma,  
(Beter olsun!) diye sövmüş küffar!  
Yalvarıp, ağlamış üç-beş mü'min:  
(Bir akıl ver bize Yâ Rab; kurtar!)  
İhtiyarlarla kularlar namazı..  
Güç imiş kazması mevtâya mezar!  
Kalmamış hiç ne müezzîn, ne imam;  
Süfehânın sözü olmuş: (Ne zarar?)

İhtiyarlar çıkarak Hünkâra,  
(Bir imam bul!) diye etmiş ısrar..  
En nihâyet, bir imam bulmak için,  
Vermiş ihvâna emirler Hünkâr.  
Aramış çokca ehîbbâ-yı kiram;  
Hiç imam bulmanın imkânı mı var?..  
Acze düşmüş vüzerâdan birisi,  
Keşfedip, Bekri'ye etmiş işmar!  
Çıkmış inhâsı Süleymâniye'ye,  
Bekricik kılmuş imâmette karar!

Bir defâ Bekri verirken telkin,  
Bir adam, sormuş edip atf-ı nazar:  
(Ben de bilsem.. ne dedin mevtâya?..  
Hoca, anlat, ne olur, etme azar!)  
Bekricik gerçeği ketmeylemeyip,  
Derakab şöylece etmiş ikrar:  
(Söyledim: Sorsa melek dünyâyı,  
Anlatırsın; sana düşmez inkâr..  
— Başımam Bekri Süleymâniye'de!—  
De ve sus: Gayrıyı elbet anlar!)

Dinleyip cân-ü gönülden masalı;  
Ehl-i dil eyledi takdîr izhâr!  
Bu çeşit kussaların hisseleri,  
Sana gelmez mi biraz mânîdâr?..

Ey oğul; düzmece târih okuma;  
O ki, gerçekte serâpâ ihtâr!  
Bir zafer-nâme düzerler meselâ,  
Bilemezsin ki nasıl düştü hisar?  
Ne fecî manzara: Sancak düşmüş,  
Şan, şeref sâhibidir sancakdâr!  
Sor: Nedir gaayesi başlangıçta?..  
Hangi ummâna götürmüş rüzgâr?  
Kurtuluş sâhili besbelliyken,  
Neyle izâh edilir böyle firâr?  
Brütüs; çok yaşa!.. İdrâk etti,  
En büyük rütbeyi sâyende Sezâr!

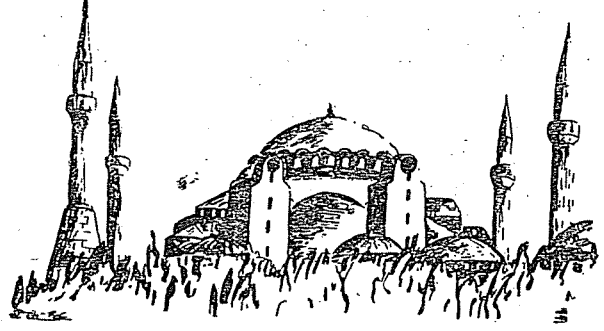
Bil ki vicdânı sağırdır.. boşuna;  
Bin ricâ etse de sayyâda şikâr!  
Meskenet çâre değil hâlimize;  
Bence kâfi yediğin bunca şamar!

**GELDİ GEÇTİ NİCE KAZIP—ŞÖHRET;  
MERD OLAN ÇIKTI MI BİR BEKRİ KADAR?**

● Dr. Cahid Öney

● BEKRİ MUSTAFA'NIN İMAMLİĞİ

●



## Ramazâniye

● HALİL CAN



amerî ayların dokuzuncusu olan Ramazan-ı Şerifi idrak ettik. Bu yılın bu mübârek ayı bütün mü'minlere hayırlı bir çok emsâlinin sıhhat, saadet ve refah ile idraki nasip olsun.

İslâmî ayların, müslüman türk milleti indindeki kıymetleri o kadar derindir ki, bu kanaatımızı isbat eden, bilhassa Divan Edebiyatı mahsülleri, millî mefâhirimizden olan kütüphanelerimizi

doldurmaktadır.

Bu ayların en mühimi Rabîü'l-evveldir. Ondan sonra üzerinde en çok durulan ve hakkında yazı ve kaside yazılan ay, Ramazan-ı Şerifdir. Bu ay: «mâh-ı rûze», «onbir ayın bir sultanı», «mâh-ı ğufrân», ve daha pek çok çeşitli isimlerle lügat kitaplarında yer almıştır. Enderunlu Vâsıf'ın:

Sad şükr gelen mâh-ı şerif-i Ramazan'dır.  
Hakkın niam-ı rahmeti mebzul-i cihandır.  
Açıldı yine masra-ı dervâze-i ğufrân  
Hakdan taleb-i ma'rifete vakt-i zemandır.  
Bir nimet-i hakdır ki vürûd eyledi rûze  
Tahtinde hezaran kerem ü lutf nihandır.  
Bârân-ı sirişk ile dökülse n'ola isyan  
Berk-i güneh-i ma'siyete vakt-i hazandır.

ramazaniyesi, divan şiirinin en mütene sahi-felerini süsler. Kur'an-ı Kerim'in ramazan-ı şerif'de nazil oluşu da bu ayın kudsiyetine vesiledir.

Divan şiirinde Ramazan-ı şerif hakkında yazıl-

miş gazel, kaside, sâir neşidelere toplu olarak «Ramazaniye» derler. Tıpkı bahar için yazılanlara «Bahâriye» denildiği gibi. Tasavvuf ehlinin karihasından çıkan ramazaniyelerde başka bir irfan mevcuttur. Hele Allah velilerinin orucu ve oruç hakkındaki inanışları o kadar ulvidir ki, bunları ta'rif, tavsif bu âcizin haddi değildir. Ancak huzurlarında bulunma şerefine nâiliyetle sohbetlerinden müstefid olduğum zevât-ı âliyenin sünûhâtından olan yüksek mânâlı katrelerden bazısını İslâm Medeniyeti'nin kıymetli okuyucularına takdim etmekle bahtiyarım:

İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsünün ilk kuruluşunda Farsça hocalığını kabul ile üç yıl kadar okulu feyz ile dolduran ve bilâhare kendi arzularıyla ayrılan Ferhat Baharî Bey efendi, Ramazan-ı şerif hakkında hazreti Mevlânâ Celâleddin Rûmî (K.S.) efendimizin Divan-ı Kebirlerindeki medhiyelerine girizgah olarak;

Ey mah-ı siyam, kenz-i irfan  
Ey bâis-i feyz-i ehl-i iman  
Sen cilvegehi kelâm-ı haksın  
Pek muhterem ay desem ehaksın  
Kur'an-ı azim sende inmiş  
Ağuş-u Muhammediye sinmiş  
Tavsifine bizde kudret olmaz  
Ülviyetine nihâyet olmaz  
Tenzili kelâmı zülcelâl'in  
Bildirdi füyûzu hak meâlin  
Sen bahş-i feyz-ı nur-ı haksın  
Tebcil-i kulûbe müstehaksın  
Kur'an ile süslenince nûrun  
Bayram ile artıyor sürûrun  
Vasfetti seni şu yolda molla  
Ol serveri vasılın mevlâ  
Divan-ı kebir-i ekreminde  
Hep hakkı belirtiyor deminde  
Beş beyt-i zarif içinde şâhum  
Tavsif ile söylüyor o mahum

dedikten sonra Hz. Mevlânâ'nın aynı vezinde olan kasidesini irad ile medhiyesini tamamlar. Biz' farsça olan bu kasidenin mânâsını takdim ile iktifa ediyoruz:

«Ramazan geldi, bayram bizimledir. Kilid geldi, anahtar bizimledir. O, ağzı kapadı ama gözü açtı; gözün gördüğü o nur bizimledir. Ramazan, gönüle hizmet etmeye geldi. Gönül yaratan zat-ı celil-i kibriya bizimledir. Oruçta meşakkat görünürse de, görünmeyen gönül hazinesi bizimledir. Her ne kadar kirli ten bizimle ise de; biz oruçla canımızı, temizledik ya.»

**B**u kaside İranda Mevlânâ Kürsüsü ord. Profesörü Feruzanfer Beyin Tahrandaki bastırıldığı Divan-ı Kebirin 180. sahifesindedir. Keza aynı eserin 873. sahifesindeki kasidelerinde meâlen:

«Oruç ayı geldi, onun kudümü mübârek. Ey oruç yolcusu sana da uğurlar olsun. Şah-ı sıyama bakmak istedim! Bakarken külâhım düşdüğü gibi başım da sersem oldu. Ey müslümanlar o günden beri başım mest oldu. Orucun ne güzel ikbalî, bahtı ve mertebesi varmış. Ramazanın şu hilâlinden maada, savmın bir kameri vardır ki, obasında gizlenmiş bir türk gibi oruç çadırında pinhandır. Bu ayda

edilen dualar müstecab olur. Çünkü oruçlunun ahi, felekleri yırtıp geçer. Oruç kuyusunun tazyikine tahammül gösteren nihâyet, Yusuf gibi aşk diyârının müdür-i umuru olur. Oruçlunun açlık tesiri ile yüzü sararırsa sonunda oruç dibasından bir hilâat giyer. Ey nutuk, sus! Sahur davulu gibi dan dan ötme! Orucun ne olduğunu yine oruçlu bulunanlar bilir.» buyururlar.

İrfan ehli kimseler orucu ikiye ayırarak tarif ederler: Birisi: Avamın orucudur ki; orucu bozan işlerden birisini yapmakla, diğeri havassın orucudur ki; oruç bozucu ef'âlî hatırdan geçirmekle orucu ta'dil etmiş olurlar. İşte Hz. Mevlâna efendimizin «Orucun ne olduğunu yine oruçlu bulunanlar bilir» diye beyan buyurdıkları bu mânâda olsa gerektir. Keza «Ramazan Hilâlinden başka savmın kameri» teşbihi ve bu kamerin türk'e benzetilmesi de aynı mertebenin izahlarıdır. Bu kanaatlere tercüman olarak Üsküdar Mevlevihânesinin son şeyhi merhum Ahmed Remzî Dede efendi hazretlerinin Ramazaniyesi de kaydedelim:

Müjde mü'minler size ihsan-ı rahmandır gelen  
Şanına ta'zim için bu mah-ı gufrandır gelen  
Andadır feyz-i hidâyet, andadır afv ü kerem  
Kadrini bil, mevsim-i inzâl-ı Kur'andır gelen.  
İyd-i ekber her günü, kadr-i mübârek her gece  
Ehl-i imana ne mutlu lütfu sübhandır gelen  
Zulmet ü kasvetten azad etmeye saimleri,  
Nur-u islâm, nuru iman, nuru irfandır gelen.  
Hane-i kalbi temizle hoşça istikbal için  
Nimeti mebzûl bir mihmân-ı zîşandır gelen.  
Elhazer senden, şikâyet etmesin yarın aman  
Ruhu mahşer şâfii ashab-ı isyandır gelen.  
Rahmet-ü gufran hedayasıyla cennet bahşeder,  
Derde derman, vasl-ı canan, itk-ı nirandır gelen.  
Masivâdan saim ol Remzî, dilersen vasl-ı hak  
Rah-ı aşkı kullara talim-i yezdandır gelen.

**B**uraya kadar sıraladıklarımızı, kıymetli üstadımız Kemâl Edip Bey Efendi hocamız, aşağıdaki «Niyaz»larında ne veciz bir tarzda komprimeleştirerek beyan etmişler. Muhterem okuyucularımıza bunu da sunmak ayrıca bir zevk oldu.

Bize lutf eyle ilâhî Ramazan hürmetine  
Emr-i «ikra'»la gelen kutlu beyân hürmetine  
Rahmetinden bizi dür etme, kapından kovma  
Mustafa'nın ten-i pâkindeki can hürmetine  
Koyma mahrûm-u füyûzan biz âveleleri  
Şeb-i isradaki ulvi celvân hürmetine.  
Haseneynin, hulefânın, sülehânın ya rab,  
Ezelî kadr-i bülendindeki şân hürmetine  
Kıl musaffa ebediyyen dil-i pür şüremizi  
Hak erenlerdeki irfân-ı iyân hürmetine.  
Hacı Bayram veli, hazreti molla hünkar  
Gavsı geylan, şeh-i devran-ı zaman hürmetine,  
Merkez-i daire-i halka-ı ehl-i ihlâsı  
Sünbül-ü gülşen-i tevhid Sinan hürmetine  
Et icâbet, sanadır cümle dua, cümle niyâz  
Lafz-ı «amin»e sinen emn-ü emân hürmetine.

Bu zevkin heyecanı, ramazan-ı şerifin ulu kadr ü şanı ile coşup Cenab-ı Hakka teveccüh eden gönüllerin niyazı kabule mazhar olur inşaallah..